

RESEARCH FOCUS

บทความวิจัยสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ ปีที่ 2 ฉบับที่ 9 (กันยายน 2568)

การนำปัญญาประดิษฐ์มาขับเคลื่อนกลยุทธ์ และกระบวนการทำงานในองค์กร

- การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล
- การประยุกต์ใช้และผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา: การทบทวนอย่างเป็นระบบ
- ผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อ: กรณีศึกษาสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง
- Guidelines For AI in Parliaments (แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในรัฐสภา)
- สถานการณ์ แนวโน้ม และความต้องการความรู้และทักษะปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรวัยทำงานในประเทศไทย

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

02-242-5900 ต่อ 5761

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ในส่วนของภารกิจด้านการวิจัยรับผิดชอบโดยกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาสำนักวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและการเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและสาธารณชน จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้พิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม โดยนำเสนอในรูปแบบบทความวิจัย ทั้งนี้ เพื่อให้ผลงานวิจัยเป็นกลไกสำคัญด้านวิชาการและมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับสภาผู้แทนราษฎร และภารกิจงานของคณะกรรมการการต่าง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาร่างกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการพิจารณาศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องตามบทบาทหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งบทบาทในแต่ละด้านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณา อันจะส่งผลสำคัญต่อการตัดสินใจในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ

จากความสำคัญดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้จัดทำบทความวิจัยสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการ (Research Focus) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถเป็นข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการ บุคคลในวงงานรัฐสภา รวมถึงประชาชนผู้สนใจทั่วไป โดยนำเสนอในรูปแบบของบทความวิจัยที่มุ่งเน้นความถูกต้อง ครบถ้วน กระชับ และเข้าใจง่าย พร้อมมีบทสรุปและการวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาไปปรับใช้ได้ตรงตามความต้องการ และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติต่อไป

จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
เรื่อง การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล	1
เรื่อง การประยุกต์ใช้และผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษา: การทบทวนอย่างเป็นระบบ	5
เรื่อง ผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อ: กรณีศึกษาสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง	9
เรื่อง Guidelines For AI in Parliaments (แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในรัฐสภา)	13
เรื่อง สถานการณ์ แนวโน้ม และความต้องการความรู้และทักษะปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรวัยทำงานในประเทศไทย	18
บทวิเคราะห์ การขับเคลื่อนกลยุทธ์และกระบวนการทำงานภายในองค์กรด้วยปัญญาประดิษฐ์	23

การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

วิจัยโดย กุญชรนิดา กุญชร ณ อยุธยา
เรียบเรียงโดย อัญชลี จวงจันทร์
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมมีความซับซ้อนมากขึ้น หน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั่วโลกจึงเห็นความสำคัญในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ โดยมีเป้าหมายในการลดอัตราการเกิดอาชญากรรมจากการนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวโน้มการก่อเหตุ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยในการทำงานของตำรวจเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

บทนำ

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้ถูกนำมาใช้ในการเฝ้าระวังและป้องกันอาชญากรรมในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งปรากฏการณ์เคลื่อนไหวของปัญญาประดิษฐ์อย่างรวดเร็วและมีความชัดเจนมากขึ้นจากการพัฒนา ChatGPT (Chat Generative Pre-trained Transformer) ซึ่งเป็นโมเดลภาษาปัญญาประดิษฐ์ที่พัฒนาโดยบริษัท Open AI โมเดลนี้วิเคราะห์และตอบสนองคำสั่งในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับมนุษย์ รวมถึงสามารถป้อนคำสั่งให้ทำตามที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โมเดลนี้ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการฝึกอบรมด้วยชุดข้อมูลขนาดใหญ่และปรับปรุงให้สามารถทำงานได้ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน

การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมมากกว่า 30 ปี โดยสำนักงานตำรวจนิวยอร์ก (NYPD) ได้พัฒนาระบบ COMPSTAT (COMParE STATistics) ซึ่งเป็นระบบบันทึกข้อมูลอาชญากรรมและใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มการก่อเหตุ โดยมีเป้าหมายในการลดอัตราการเกิดอาชญากรรมในเมืองนิวยอร์ก เนื่องจากการก่ออาชญากรรมเป็นภัยที่สร้างความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ลดความเสียหายและลดโอกาสในการก่ออาชญากรรม จึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานป้องกันอาชญากรรม เช่น สำนักงานตำรวจทั่วโลกต้องหาทางแก้ไขปัญหาคือ ทำให้การก่ออาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยที่สุด การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการป้องกันอาชญากรรมมีข้อดีคือ หน่วยงานป้องกันอาชญากรรมสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเฝ้าระวังอาชญากรรมมีความแม่นยำและครอบคลุมมากขึ้น

การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการป้องกันอาชญากรรมได้รับการยอมรับและนำมาใช้ในหลายประเทศทั่วโลก เช่น การใช้เทคโนโลยีจดจำใบหน้าในประเทศญี่ปุ่น การใช้เทคโนโลยีบันทึกข้อมูลอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเกิดอาชญากรรม โดยสามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ข้อมูลการจับกุม ข้อมูลทางสถิติ และข้อมูลทางสังคม ซึ่งช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถวางแผนการเฝ้าระวังและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เห็นความสำคัญและพิจารณาการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) โดยมีการนำร่องใช้ในบางพื้นที่ และบางหน่วยงาน เช่น การพัฒนาและประยุกต์ใช้ AI กับกล้องวงจรปิดในการป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้ กองบัญชาการตำรวจนครบาลร่วมกับภาคเอกชนทดลองติดตั้งระบบปัญญาประดิษฐ์ใช้ในการวิเคราะห์ตรวจตราความปลอดภัยและป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่สาธารณะ เพื่อยกระดับความสามารถด้านการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การตรวจจับพฤติกรรมของบุคคลต้องสงสัยผ่านกล้องวงจรปิด (CCTV) การระบุตัวตนของบุคคลที่ปรากฏในกล้องวงจรปิดด้วยระบบจดจำใบหน้า (Facial Recognition) การใช้ในการตรวจจับและวิเคราะห์เสียงปืน ซึ่งสามารถช่วยระบุตำแหน่งของจุดที่มีการยิงปืนและชนิดของอาวุธปืนได้ นอกจากนี้ ยังนำมาทำนายพื้นที่การก่ออาชญากรรม ดังนั้น การศึกษาการนำประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ให้มีประสิทธิภาพ

จะสามารถรับมือกับความท้าทายด้านความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ และการศึกษาข้อดีและอุปสรรคของการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนาแนวทางการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนนในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ในกองบัญชาการตำรวจนครบาล
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ในกองบัญชาการตำรวจนครบาล
3. เพื่อเสนอแนวทางการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ในกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ผลการศึกษาวิจัย

1. การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้นำ AI มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน 4 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากกล้องวงจรปิด (CCTV Analytics) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการวิเคราะห์ภาพจากกล้องวงจรปิด เป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมเนื่องจากปัญญาประดิษฐ์มีประสิทธิภาพสูงในการตรวจจับพฤติกรรมผิดปกติที่ อาจเป็นภัยต่อความปลอดภัย นอกจากนี้ ยังช่วยตรวจจับเหตุการณ์ผิดปกติในที่สาธารณะ เช่น สนามบินและสถานีรถไฟ ซึ่งมีความรวดเร็วมากกว่าการตรวจจับโดยมนุษย์ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้าถึงสถานการณ์และตัดสินใจอย่างทันที่ทันที่ กล่าวคือ การใช้ปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ข้อมูลจากกล้องวงจรปิดช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจสอบข้อมูลจากกล้องวงจรปิด ซึ่ง AI จะช่วยให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) การจดจำใบหน้า (Facial Recognition) เป็นเทคโนโลยีระบุตัวตนและยืนยันตัวบุคคลจากฐานข้อมูล ระบบการทำงานโดยการบันทึกภาพใบหน้าผ่านกล้องวงจรปิดในพื้นที่สาธารณะ เช่น สถานีขนส่ง ห้างสรรพสินค้า หรือชุมชน จากนั้นปัญญาประดิษฐ์จะวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาพใบหน้าที่ได้กับข้อมูลในฐานข้อมูล เช่น ฐานข้อมูลผู้ต้องสงสัยหรือผู้ที่มีหมายจับ ซึ่งเป็นการช่วยติดตามและจับกุมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ

อาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพในการประมวลผลปัญญาประดิษฐ์สามารถตรวจจับรายละเอียดบนใบหน้า เช่น รูปร่างของจมูก ตา คิ้ว และลักษณะผิวหนัง ทำให้สามารถระบุตัวบุคคลได้ 3) การติดตามยานพาหนะ (Vehicle Tracking) เป็นเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันและตรวจสอบอาชญากรรม โดยเฉพาะการตรวจสอบป้ายทะเบียนรถผ่านกล้องวงจรปิด เพื่อระบุยานพาหนะที่อาจเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม เช่น การขโมยรถหรือการหลบหนีจากที่เกิดเหตุ กล่าวคือ AI สามารถตรวจจับป้ายทะเบียนรถจากกล้องที่ติดตั้งตามถนนและพื้นที่สัญจรหนาแน่นได้อย่างรวดเร็ว โดยระบบจะวิเคราะห์และเปรียบเทียบหมายเลขทะเบียนกับฐานข้อมูลผู้ต้องสงสัย ทำให้ตำรวจสามารถติดตามเส้นทางการเคลื่อนไหวของยานพาหนะได้อย่างแม่นยำ และ 4) การยับยั้งและข่มขู่ผู้กระทำความผิดด้วยการติดตั้งกล้องวงจรปิดในพื้นที่สาธารณะเป็นกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน เช่น การปล้นทรัพย์ การวิ่งราวทรัพย์ เป็นต้น เมื่อคนร้ายพบเห็นว่ามีกล้องวงจรปิดและสังเกตเห็นว่ามีกล้องบันทึกภาพตลอดเวลา คนร้ายจะรู้สึกถึงความเสี่ยงที่ถูกจับ จะเกิดการยับยั้งทางจิตวิทยา ส่งผลให้ลดโอกาสในการกระทำความผิด

2. ข้อจำกัดของการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์พบว่า มี 5 ประการ คือ

- 1) ความแม่นยำของปัญญาประดิษฐ์ในการตรวจจับพฤติกรรม มีข้อจำกัดในการแยกแยะพฤติกรรมปกติและพฤติกรรมที่เป็นอันตรายซึ่งเกี่ยวกับการวิเคราะห์รูปแบบและการจดจำพฤติกรรมมนุษย์ เช่น การตรวจจับการเคลื่อนที่ผิดปกติหรือพฤติกรรมความรุนแรง
- 2) ด้านกฎหมาย การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ต้องคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) การเก็บข้อมูลผ่านกล้องวงจรปิดที่เชื่อมต่อกับปัญญาประดิษฐ์ถือเป็นการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของประชาชนได้ นอกจากนี้ การตรวจจับพฤติกรรมต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดการเก็บข้อมูลเกินความจำเป็นหรือการตีความข้อมูลที่ผิดพลาด

3) งบประมาณ การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และกล้องวงจรปิดมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้รับความสนใจอย่างมากทั่วโลก เนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของตำรวจและความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ อย่างไรก็ตาม การติดตั้งและบำรุงรักษา

ระบบเหล่านี้มีค่าใช้จ่ายสูงทั้งในด้านการลงทุนเริ่มต้นและการดูแลรักษาในระยะยาว

3. แนวทางการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนนในกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า 1) การพัฒนาระบบ AI ในการตรวจจับพฤติกรรมผิดปกติจากกล้องวงจรปิดให้มีความแม่นยำสูง 2) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกองบัญชาการตำรวจนครบาลและภาคเอกชนในการพัฒนาระบบการตรวจจับการเกิดอาชญากรรม เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยี AI มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การพัฒนานโยบายและแนวทางปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อย่างมีจริยธรรมและคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของประชาชน

4. ข้อเสนอแนะมีดังนี้ 1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรกำหนดนโยบายในการวิเคราะห์สถิติการเกิดอาชญากรรมในแต่ละกองบังคับการตำรวจนครบาล และกำหนดพื้นที่ที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมสูงเพื่อทดลองใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการตรวจจับและป้องกันอาชญากรรม และ 2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านปัญญาประดิษฐ์ เช่น สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์พัฒนาปัญญาประดิษฐ์ประเทศไทย เป็นต้น เพื่อร่วมกันจัดหลักสูตรการฝึกอบรมและพัฒนาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการใช้และเข้าใจเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

บทสรุปและวิเคราะห์

อาชญากรรมเป็นภัยที่สร้างความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ลดความเสียหายและลดโอกาสในการก่ออาชญากรรมจึงเป็นสิ่งที่สำนักงานตำรวจทั่วโลก ต้องหาทางในการแก้ปัญหาหรือทำให้การก่ออาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยที่สุด การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรมมีข้อดีหลายประการ เช่น หน่วยงานป้องกันอาชญากรรมสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเฝ้าระวังอาชญากรรมมีความแม่นยำและครอบคลุมมากขึ้น ในด้านการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนนถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์วิดีโอจากกล้องวงจรปิดที่ติดตั้งอยู่ตามท้องถนนและสถานที่สาธารณะโดยปัญญาประดิษฐ์สามารถตรวจจับพฤติกรรมที่น่าสงสัย เช่น การทะเลาะวิวาทหรือการกระทำที่มีลักษณะต้องสงสัยอื่น ๆ และแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เข้ามาตรวจสอบและป้องกันเหตุการณ์ได้ทัน่วงที นอกจากนี้ ยังช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เข้ามาตรวจสอบและป้องกันเหตุการณ์ได้ทัน่วงที และยังช่วยลด

ภาระงานของเจ้าหน้าที่ในการเฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลและข้อค้นพบดังกล่าว เพื่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถป้องกันอาชญากรรมโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียบเรียงจึงมีข้อเสนอแนะประกอบด้วย

1. ควรมีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เอื้อต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยคำนึงถึงการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน โดยการมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลความเป็นส่วนตัวของประชาชน เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การจำกัดการเข้าถึงข้อมูลและการเก็บรักษา

2. จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อย่างยั่งยืน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศไทย

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

- กฤษณินดา กฤษณ อยุธยา. (2567). การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนน (Street crime) ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล. สืบค้น 1 สิงหาคม 2568 จาก <https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=13510&context=chulaetd>
- กฤษณ อยุธยา. (2567). ศึกษาเปรียบเทียบเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการป้องกันอาชญากรรมระหว่างต่างประเทศและประเทศไทย. สืบค้น 1 สิงหาคม 2568 จาก <http://so04.tci-thaijo.org/index.php/botbundit/article/view/273310>
- ชัชชนันท์ สิริเตมพงษ์. (2564). แผนปฏิบัติการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จัดการศึกษาแบบใหม่ ของตำรวจระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2564-2568). สืบค้น 1 สิงหาคม 2568 จาก <https://sscthailand.org/assets/mobileapp/stdjob/1407.pdf>

มงคล มีสุน. (2565). เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อการแจ้งเตือนภัย
อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตสำหรับงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ.
สืบค้น 1 สิงหาคม 2568 จาก [https://aced-content.nace.go.th/
Upload/Book/10320/Book.pdf](https://aced-content.nace.go.th/Upload/Book/10320/Book.pdf)

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

การประยุกต์ใช้และผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษา: การทบทวนอย่างเป็นระบบ

วิจัยโดย เนตรชนก ตรียาภิวัดน์ วัตสาตรี ดิถียนต์ และสุกานดา จงเสริมตระกูล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เรียบเรียงโดย ปกัชญา อินสิงห์
วิทยาการปฏิบัติการ

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง (Generative AI) เป็น AI ประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างข้อความ รูปภาพ เสียงดนตรี วิดีโอ โมเดล 3 มิติ และอื่น ๆ ได้หลากหลาย การนำมาใช้สนับสนุนการเรียนการสอนสามารถสร้างความก้าวหน้าด้านนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้สอน ผู้เรียน และสถาบันการศึกษา แม้ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสใหม่ในการพัฒนาการศึกษา แต่การพึ่งพาเทคโนโลยี AI มากจนเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อ การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของผู้เรียนลดลง เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปใช้อย่าง มีประสิทธิภาพจึงควรมีการใช้งานอย่างรอบคอบ และคำนึงถึงปัญหาด้านจริยธรรม ความถูกต้องของข้อมูลด้วย

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมที่ก้าวล้ำ ตัวอย่างปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างที่โดดเด่น คือ แชทจีพีที (ChatGPT) ซึ่งกลายเป็นหนึ่งในแอปพลิเคชันสำหรับผู้บริโภคที่เติบโตเร็วที่สุดเท่าที่เคยมีมา หลังจากการเปิดตัวแชทจีพีทีประสบความสำเร็จ บริษัทเทคโนโลยีอื่น ๆ ก็ได้ออกผลิตภัณฑ์ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างของตนเอง เช่น Bard ของกูเกิล และ Copilot ของ GitHub เป็นต้น ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างที่เปิดตัวในช่วงปลายปี 2022 และต้นปี 2023 นี้ ทำให้เกิดการหยุดชะงักครั้งใหญ่ ต่อแนวทางปฏิบัติในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยทั่วโลก แชทจีพีทีและเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างที่คล้ายกัน สามารถสร้างเนื้อหาตามความต้องการที่ซับซ้อนได้ ซึ่งสามารถผ่านการประเมินมหาวิทยาลัยแบบดั้งเดิมได้หลายรูปแบบ มหาวิทยาลัยทั่วโลกมีการตอบสนองที่หลากหลายต่อปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างเช่นกัน โดยมีตั้งแต่การห้ามใช้เครื่องมือเหล่านี้โดยสิ้นเชิงไปจนถึงการอนุญาตให้ใช้งานโดยมีการรับทราบอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยเริ่มปรับใช้นโยบายที่อนุญาตให้นักศึกษาใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างในการศึกษามากขึ้นเรื่อย ๆ ความแพร่หลายของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสู่สาธารณชน ส่งผลกระทบต่อสังคม อุตสาหกรรม และการศึกษาในอุดมศึกษา เนื่องจากการวิจัยและเผยแพร่วรรณกรรมเชิงวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างในช่วงเริ่มต้นนี้ยังมีน้อย ทำให้มีความจำเป็นในการศึกษาปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างกับการศึกษาในอุดมศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาระเบียบของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง การประยุกต์การใช้งานปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง และผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้งานปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

ผลการศึกษาวิจัย

1. ประเภทของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

1.1 สร้างข้อความ ซึ่งสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ผ่านข้อความเป็นหลัก เมื่อได้รับการป้อนคำถามจากผู้ใช้ เครื่องมือนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วคาดการณ์และสร้างการตอบสนอง โดยการสร้างเป็นข้อความตอบกลับเสมือนว่าถูกเขียนโดยมนุษย์ เช่น แชทจีพีที

1.2 สร้างรูปภาพ เป็นการใช้โมเดลในการสร้างเนื้อหาใหม่ให้เป็นรูปภาพและภาพวาด ซึ่งได้รับการฝึกฝนบนชุดข้อมูลตัวอย่างขนาดใหญ่ สามารถสร้างภาพต้นฉบับตอบสนองต่อคำอธิบายที่เป็นข้อความของผู้ใช้ได้ ตัวอย่าง

ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง ประเภทสร้างรูปภาพ ได้แก่ Midjourney, DALL-E 2, Stable Diffusion, Imagen และ Parti

1.3 สร้างเสียง มีลักษณะเป็นการสังเคราะห์ข้อความ เป็นเสียง (Text-to-speech synthesis) หรือการรู้จำเสียงพูด หรือการปรับแต่งเสียงพูด ตัวอย่าง เช่น MusicLM, Text to Speech, Jukebox

1.4 สร้างดนตรี ใช้เทคนิคการเรียนรู้ของเครื่องดนตรี และการเรียนรู้เชิงลึก สร้างชุดข้อมูลผ่านแบบจำลองกำเนิด สร้างงานดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ตัวอย่าง เช่น Amper, Music, MuseNet

1.5 สร้างวิดีโอ ให้ผู้ใช้สร้างวิดีโอโดยการพิมพ์ พรอมต์หรือข้อความ แล้วเครื่องมือจะทำการสร้างวิดีโอตาม คำสั่งข้อความของผู้ใช้ ตัวอย่างของปัญญาประดิษฐ์แบบ รู้สร้างประเภทสร้างวิดีโอ เช่น RunwayM, Pictory

1.6 สร้างโมเดลสามมิติ มีวิธีการผลิตเนื้อหาเชิง สร้างสรรค์ที่ง่ายและรวดเร็ว ใช้ในการสร้างโมเดลสามมิติ การปรับแต่งโมเดลสามมิติและการทำแอนิเมชัน โมเดล สามมิติ ตัวอย่าง เช่น Magic3D, Imagine 3D

1.7 สร้างโค้ด โดยสร้างจากข้อความหรือคำสั่ง (Prompt) ของผู้ใช้ สามารถแก้ปัญหาหลายอย่างได้ในเขียน โปรแกรมเบื้องต้น และสร้างคำอธิบายของตัวอย่างโค้ดได้ ตัวอย่าง เช่น Codex, GitHub Copilot, Chat GPT

สำหรับประเภทอื่น ๆ หรือเป็นส่วนเพิ่มเติม หรือ เฉพาะด้านมากขึ้น เช่น (1) Fliki AI ใช้สร้างเนื้อหาสื่อการ สอน เช่น การนำเสนอแบบโต้ตอบ แบบทดสอบ และ กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนได้ (2) ChatPdf ช่วยให้นักศึกษาสามารถอ่านและสังเคราะห์แนวคิดที่สำคัญที่สุด และส่งกลับข้อมูลสรุปที่สมบูรณ์ของเอกสารที่มีรูปแบบ PDF

2. การประยุกต์ใช้งานปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง สำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

2.1 สำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างในการเรียนได้ เช่น (1) ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ส่วนบุคคลและตอบคำถาม ได้ทันที (2) สนับสนุนการเขียนและการระดมความคิด โดยสามารถใช้เป็นผู้ช่วยในการเขียนได้ด้วยการป้อนพรอมต์หรือ คำถามที่เกี่ยวข้อง โดยผลลัพธ์สามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นใน การพัฒนาและขยายแนวคิดของนักเรียนได้ (3) สนับสนุน นักศึกษาในการวิจัย รวบรวมข้อมูล ค้นหาวรรณกรรม อ่าน สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล (4) รองรับมีเดียมีเดีย ภาพและเสียง โดยสามารถใช้เพื่อสร้างงานศิลปะให้นักศึกษาได้ และ

(5) สามารถรองรับการเรียนรู้ภาษาโดยจำลองการโต้ตอบที่ แท้จริง สามารถระบุความหมายของคำในบริบท แก๊ไขและ อธิบายข้อผิดพลาดทางภาษา สร้างข้อความในรูปแบบต่าง ๆ เช่น อีเมล เรื่องราว สูตรอาหาร สร้างพัฒนาแบบทดสอบ คำอธิบายประกอบข้อความ เสนอคำจำกัดความของ พจนานุกรม ประโยคตัวอย่างและคำแปลได้

2.2 สำหรับการสอนในระดับอุดมศึกษา

อาจารย์ผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ แบบรู้สร้างในการสอนได้ เช่น (1) สร้างเนื้อหาหลักสูตร สร้างสื่อบันทึกการบรรยาย สร้างเนื้อหา ออกแบบการเรียน การสอน ปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ให้เหมาะกับความต้องการ ของผู้เรียนแต่ละคน มีส่วนร่วมและแรงจูงใจที่เพิ่มขึ้น สร้างเนื้อหาการสอนแบบอัตโนมัติ ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ในการจัดการเนื้อหาและการจัดองค์กร การวางแผนกิจกรรม ที่สอดคล้องกันและโครงสร้างที่ชัดเจนสำหรับการออกแบบ และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน (2) ใช้เพื่อเสริมวิธีการ สอนแบบดั้งเดิม ออกแบบ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ น่าสนใจ และอำนวยความสะดวกในการพัฒนาทักษะการคิด เชิงวิพากษ์และนวัตกรรม เพิ่มความสามารถในการประเมิน ความเข้าใจและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม (3) ใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การสร้างแผนการสอน แบบทดสอบ และตัวอย่าง วิธีแก้ปัญหา และ (4) ช่วยในกระบวนการวิจัย และการเขียนสำหรับอาจารย์ผู้สอน

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับ การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา การเรียน จากการศึกษาพบว่า มีตัวอย่าง 17 สาขาวิชา ได้แก่ การเรียนการสอนภาษา วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สถิติและวิทยาศาสตร์ข้อมูล การเขียนโปรแกรม การพัฒนา เกมดิจิทัลมีเดีย วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทันตแพทยศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ศิลป ศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม พยาบาล วิทยาศาสตร์ ธุรกิจและกฎหมาย สังคม เศรษฐศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

3. ผลกระทบของการใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง สำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

3.1 ผลกระทบต่อนักศึกษา ผลกระทบในเชิงบวก ต่อผลลัพธ์การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ช่วยเพิ่มการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการแก้ปัญหา และปรับปรุง กระบวนการศึกษาให้ดีขึ้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วม อย่างสร้างสรรค์ สนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลมากขึ้น สร้างการตอบสนองที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นส่วนตัว

สร้างปฏิสัมพันธ์ที่น่าดึงดูดและสมจริงยิ่งขึ้น นักศึกษามีการประเมินผลการเรียนที่ดีขึ้น มีวิสัยทัศน์ความรู้ที่กว้างขึ้น และหลายมิติ ช่วยในการก้าวข้ามอุปสรรคทางด้านภาษา อย่างไรก็ตาม นักศึกษาควรมีความรู้และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและมีความรับผิดชอบ หากนักศึกษาใช้เครื่องมือนี้เพื่อให้ได้คำตอบที่ไม่สุจริตก็สามารถบ่อนทำลายการประเมินความรู้ของนักศึกษาได้ และการพึ่งพาปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างเพียงอย่างเดียวในการค้นหาคำตอบ โดยไม่มีส่วนร่วมในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหรือการแก้ปัญหา อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

3.2 ผลกระทบต่ออาจารย์ผู้สอน การบูรณาการปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างเข้ากับการเรียนการสอน ทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องทบทวนใหม่เกี่ยวกับการประเมินและการสอบ การพัฒนาความสามารถแบบองค์รวมของนักศึกษาและทักษะทั่วไป การส่งเสริมแนวทางที่สมดุลในการนำเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์มาใช้โดยการปรับวิธีการสอนและกลยุทธ์การประเมิน การควบคุมเพื่อเพิ่มผลการเรียนรู้ และการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์และทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ การที่อยู่เป็นผู้ริเริ่มการสอนเป็นผู้ออกแบบ ดำเนินการตามแผนการสอน กิจกรรมและการประเมิน ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรมีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาว่าจะสามารถนำเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างมาสนับสนุนและปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างไร โดยต้องมีการรับรู้และมีความรู้ที่จำเป็นเพื่อให้มีความรู้แก่นักศึกษาในการส่งเสริมการใช้อย่างมีจริยธรรม เช่น การระบุแหล่งที่มา เป็นต้น

3.3 ผลกระทบต่อสถาบันการศึกษา สถาบันต่าง ๆ ควรพัฒนานโยบายและให้คำแนะนำอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง แนะนำกรอบนโยบายการศึกษาเชิงนิเวศน์เพื่อจัดการกับผลกระทบต่าง ๆ ของการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ไว้ในการสอนและการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยใน 3 มิติ ได้แก่ การสอน การกำกับดูแล และการปฏิบัติงาน ประการแรก สถาบันควรพิจารณาจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาและการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง ตลอดจนผลกระทบด้านจริยธรรมและสังคม ประการที่สอง ควรให้ความสำคัญกับความโปร่งใส ความถูกต้องและความเป็นส่วนตัว เพื่อสร้างความไว้วางใจและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ควรพิจารณาทบทวนนโยบายหลักสูตรและแนวทางการสอนใหม่ เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับอนาคตที่ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างแพร่หลายมากขึ้น

3.4 ผลกระทบระดับชาติและนานาชาติ แต่ละประเทศควรมีนโยบายเพื่อสนับสนุนการจัดการเทคโนโลยี

ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างที่มีความรับผิดชอบและเหมาะสม ส่วนนโยบายระดับนานาชาตินั้น มีเอกสารปัญญาประดิษฐ์และการศึกษาของ UNESCO ที่ให้คำแนะนำสำหรับผู้กำหนดนโยบาย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

สำหรับบริบทในประเทศไทยนั้น ขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยนี้ ยังไม่พบวรรณกรรมปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างใด ๆ โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างกับการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

บทสรุปและวิเคราะห์

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง (Generative AI) สามารถสร้างข้อความ รูปภาพ เสียง ดนตรี วิดีโอ โมเดล 3 มิติ และอื่น ๆ ได้หลากหลาย ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา การนำปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง (Generative AI) มาใช้สนับสนุนการเรียนการสอนสามารถสร้างความก้าวหน้าด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ช่วยกระชับเวลาในการประเมินและติดตามผลการเรียน อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสใหม่ในการพัฒนาการศึกษา แต่การพึ่งพาเทคโนโลยี AI จนเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อ การคิดวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนลดลง จึงควรมีการจัดการ ควบคุมการใช้รอบคอบ คำนึงถึงปัญหาด้านจริยธรรม ความถูกต้องของข้อมูล ความเป็นส่วนตัวของผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้สอนควรมีการพัฒนาทักษะและความรู้อย่างต่อเนื่อง ทางสถาบันการศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน รวมถึงรับรองความถูกต้องของเนื้อหาที่สร้างขึ้นจาก AI ตลอดจนควรพัฒนากระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ในคุณภาพการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการคิดวิเคราะห์เชิงลึก

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

นิกร โภคอุดม. (2568). ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างเพื่อการเรียนรู้ในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ. สืบค้น 20 สิงหาคม 2568 จาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSci/article/view/275676>

เนตรชนก ศรีรยาภิวัฒน์ วัตสาตรี ดิถียนต์ และสุกานดา จงเสริมตระกูล.

(2567). การประยุกต์ใช้และผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา: การทบทวนอย่างเป็นระบบ. สืบค้น 13 สิงหาคม 2568 จาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/269256/186205

ผลกระทบของ AI ที่มีต่อการศึกษา. สืบค้น 20 สิงหาคม 2568 จาก https://dataalentteam.co/impact_ai_education/

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

ผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อ: กรณีศึกษาสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง

วิจัยโดย วิชชุดา หมาดหยัน และ เจษฎา นกน้อย
เรียบเรียงโดย จันทมร สีหาบุญลี
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์กร โดยเฉพาะในด้านการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน การสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน และความสัมพันธ์ของพนักงานในมิติของการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน

บทนำ

การสร้างสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยี AI และการรักษาคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ในแผนกสินเชื่อถือเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ โดยมีการนำระบบ Intelligent Credit Assessment Platform (ICAP) มาใช้ ซึ่งเป็นระบบ AI ที่พัฒนาขึ้นเพื่อปฏิวัติกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ ระบบ ICAP ประกอบด้วยโมดูลหลัก 3 ส่วน ได้แก่: 1) Advanced Credit Scoring Engine (ACS) ใช้เทคนิค Machine Learning แบบ Ensemble Learning ที่ผสมผสาน Random Forest, XGBoost และ Neural Networks วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพกว่า 200 ตัวแปร ประมวลผลข้อมูลแบบ Real-time จากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีความแม่นยำในการทำนายความเสี่ยงสูงถึงร้อยละ 92 2) Intelligent Document Processing System (IDP) ใช้เทคโนโลยี Computer Vision และ Natural Language Processing สามารถประมวลผลเอกสารได้มากกว่า 15 ประเภท มีระบบตรวจจับการปลอมแปลงเอกสารด้วย AI ลดระยะเวลาการประมวลผลเอกสารจาก 2 ชั่วโมงเหลือ 5 นาที 3) Customer Behavior Analytics (CBA) วิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้าจากข้อมูล Digital Footprint ใช้ Deep Learning ในการวิเคราะห์รูปแบบการใช้จ่าย สร้าง Customer Risk Profile แบบไดนามิก เชื่อมโยงข้อมูลกับระบบ Fraud Detection แบบ Real-time การนำเทคโนโลยี AI มาใช้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านประสิทธิภาพการทำงาน ที่สามารถลดระยะเวลาการพิจารณาสินเชื่อจาก 7-14 วันทำการ เหลือเพียง 1-3 วันทำการหรือ 24-72 ชั่วโมง และเพิ่มความแม่นยำในการประเมินความเสี่ยงจากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 92 อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้ นำมาซึ่งความท้าทายในการปรับตัวของบุคลากร โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทักษะใหม่ (Reskilling) และการปรับเปลี่ยน

กระบวนการทัศนคติในการทำงาน (Mindset Transformation) วัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้ประสบการณ์และดุลยพินิจของบุคคล (Human Judgment) ต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven Decision Making) มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน ทั้งในแง่ของการทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนความรู้ นอกจากนี้ ยังเกิดความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพของ AI และการรักษาไว้ซึ่งมิติความเป็นมนุษย์ในการให้บริการ

การศึกษาผลกระทบของการนำ AI มาใช้ต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างสมดุลระหว่างการนำเทคโนโลยีและการรักษาคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร งานวิจัยนี้หวังว่าจะสามารถเสนอแนวทางในการจัดการกับผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการทำงานได้อย่างยั่งยืน การสร้างสมดุลระหว่างการใช้งานปัญญาประดิษฐ์และการตัดสินใจของมนุษย์จะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างองค์กรที่ทันสมัยและยั่งยืนในยุคดิจิทัล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ต่อวัฒนธรรมองค์กรในแผนกสินเชื่อของสถาบันการเงินที่เป็นกรณีศึกษา

2. เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อ อันเป็นผลมาจากการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในกระบวนการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้ปฏิบัติงานในแผนกสินเชื่อ ทั้งในระดับผู้บริหาร หัวหน้าทีม และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อ ที่ทำงานในแผนกสินเชื่อหรือมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในกระบวนการทำสินเชื่อ ที่มีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 20 คน การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตัวต่อตัวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation Form) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและใช้การจำแนกข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาวิจัย

1. ผลกระทบของการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ต่อวัฒนธรรมองค์กร

การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานในแผนกสินเชื่อมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์กร โดยเฉพาะในด้านการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน การสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์กรได้ 4 มิติ

1.1 มิติด้านประโยชน์และความท้าทายของการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ คือ การเพิ่มความรวดเร็วในการอนุมัติสินเชื่อ การลดความผิดพลาดในการวิเคราะห์ข้อมูล ความท้าทาย คือ ความซับซ้อนในการใช้งาน และความน่าเชื่อถือของผลลัพธ์จากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)

1.2 มิติด้านผลกระทบต่อวิธีการทำงานในทีมพบว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน มีการเพิ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น

1.3 มิติด้านการพัฒนาทักษะและการสนับสนุนจากองค์กร ทักษะที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการสื่อสารและการให้คำปรึกษาลูกค้า และความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ องค์กรสนับสนุนการพัฒนาทักษะผ่านการจัดอบรมและสัมมนาและเทคโนโลยีใหม่ รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผ่านระบบ e-learning ซึ่งส่งผลให้องค์กรมีวัฒนธรรมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ทุกคนต้องหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

1.4 มิติด้านความคาดหวัง ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อใหม่ ๆ และการปรับปรุงกระบวนการอนุมัติสินเชื่อให้เร็วขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการที่เป็นภาพลักษณ์ขององค์กร

2. การเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อจากการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในกระบวนการทำงาน

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของพนักงาน โดยเฉพาะในแง่ของการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน การสื่อสาร และการสร้างประสิทธิภาพในการบริการลูกค้า ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลกระทบได้ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน หัวหน้าทีมรายงานว่ามีการลดการพึ่งพาในการทำงาน รวมทั้งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อและผู้บริหารระดับสูงเห็นว่าการเพิ่มความร่วมมือในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

2.2 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในการทำงานร่วมกัน พบว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน มีการเน้นการทำงานเป็นทีมมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน

2.3 ผลกระทบจากความท้าทายในการปรับตัวพบความแตกต่างในการปรับตัวระหว่างพนักงานที่มีประสบการณ์ต่างกัน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีส่วนทำให้พนักงานสามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญได้อย่างรวดเร็ว ทำให้สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม อาจเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงในตำแหน่งงานเนื่องจากความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้การใช้เทคโนโลยี

การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในแผนกสินเชื่อ มีความเห็นที่หลากหลาย ตั้งแต่การปรับปรุงการสื่อสารระหว่างในการทำงานร่วมของแต่ละแผนกในองค์กร การสร้างความสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการตัดสินใจของมนุษย์ ไปจนถึงการพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ให้ใช้งานง่ายและเข้าใจได้มากขึ้น

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในแผนกสินเชื่อส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน โดยมีทั้งประโยชน์ในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความท้าทายในการปรับตัว การพัฒนาทักษะใหม่ๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้ นอกจากนี้ ยังพบว่าการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการทำงานร่วมกัน โดยเน้นการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนเป็นทีมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการตัดสินใจของมนุษย์ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่องค์กรควรให้ความสนใจในการพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. **ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ** การนำ AI มาใช้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานข้อมูลยังไม่เพียงพอ ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อทดสอบผลกระทบของ AI ในวงกว้าง โดยครอบคลุมสถาบันการเงินหลายแห่ง เพื่อยืนยันผลการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ในระดับอุตสาหกรรม และอาจเพิ่มการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแผนกหรือองค์กรที่มีระดับการนำ AI มาใช้ที่แตกต่างกัน เพื่อเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำ AI มาใช้

2. **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** การปรับตัวและพัฒนาทักษะของพนักงาน มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่ผู้บริหารองค์กร และฝ่ายบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยองค์กรควรกำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกับ AI และการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3. **ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ** การพัฒนาบุคลากร โดยจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan) จัดตั้งระบบพี่เลี้ยงในการใช้งาน AI และจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเหล่านี้ควรได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การนำ AI มาใช้ในองค์กรประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งองค์กรและพนักงาน

บทสรุปและวิเคราะห์

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) คือ ความก้าวหน้าของการพัฒนาวิทยาการคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือที่มีความสามารถในการจัดการข้อมูล เรียนรู้ข้อมูลคำสั่งและนำมาวิเคราะห์ประมวลผลได้อย่างแม่นยำและถูกต้องรวดเร็ว AI มีรูปแบบการทำงานที่เชื่อมโยงองค์ประกอบซ้อนกันหลายอย่างระหว่าง Machine Learning ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดของระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีข้อมูลเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อการจัดจำแนกข้อมูลและการจดจำลักษณะเด่น และ Deep Learning เป็นรูปแบบการเรียนรู้ของระบบคอมพิวเตอร์คล้ายสมองมนุษย์ในการประมวลผลเพื่อคัดกรองข้อมูลให้สามารถคาดการณ์หรือทำนายผล และตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลได้ สำหรับรูปแบบการใช้งาน AI มีลักษณะเด่น 4 ประเภท คือ 1) Natural Language Processing : NLP ระบบของคอมพิวเตอร์ที่สามารถเข้าใจและประมวลผลภาษาของมนุษย์จากตัวอักษรและเสียงพูด 2) ระบบของคอมพิวเตอร์ที่สามารถวิเคราะห์ภาพนิ่งและเคลื่อนไหวจากตำแหน่งที่ตั้งหรือลักษณะของวัตถุภาพ 3) Robotics ระบบของคอมพิวเตอร์ที่สามารถออกแบบและพัฒนาเครื่องจักรกลหรือหุ่นยนต์ให้ทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) Expert system ระบบของคอมพิวเตอร์ที่สามารถสร้างความชำนาญเฉพาะทางด้วยข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ AI ทำงานแทนในฐานะผู้เชี่ยวชาญได้ รูปแบบการเรียนรู้และรูปแบบการใช้งานของ AI จึงกลายเป็นเทคโนโลยีระบบคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้าและมีความทันสมัย สามารถสนองตอบการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับองค์กร ดังนั้น ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ จึงได้นำ AI มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงาน เพื่อยกระดับการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ยอมรับและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และสามารถทำงานร่วมกับ AI ได้ ซึ่งจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมและความสมดุลของการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและคงความยั่งยืนได้ จากผลการวิจัยถึงผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ AI ต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อ กรณีศึกษาสถาบันการเงินแห่งหนึ่งพบว่า ผลกระทบเกิดขึ้นใน 4 มิติ คือ 1) ความเป็นประโยชน์และความท้าทาย 2) วิธีการทำงานเป็นทีม 3) การพัฒนาทักษะและการสนับสนุนจากองค์กร และ 4) ความคาดหวัง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในแผนกสินเชื่อจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในกระบวนการทำงานพบว่า เพื่อนร่วมงาน

ลดการพึ่งพากันในการทำงาน แต่มีความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาที่ซับซ้อนและสามารถปรับตัวทำงานร่วมกับ AI ได้ แม้จะมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาแม้เพียงบางส่วนก็ สะท้อนการนำ AI มาใช้ในองค์กรได้ ทั้งในด้านการสร้าง ประโยชน์จากประสิทธิภาพ AI การปรับตัวให้สามารถทำงาน ร่วมกับ AI ได้ และมีความพร้อมที่จะปรับวัฒนธรรมของ องค์กรด้านการงานให้สามารถรองรับการทำงานตาม บทบาทหน้าที่และภารกิจร่วมกับ AI ได้ ภายใต้คุณค่าใหม่ที่มี ประสิทธิภาพ ความแม่นยำ และความรวดเร็ว สนองตอบ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากข้อมูลและทรัพย์สิน ทางปัญญาที่พัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง แต่การนำ AI มาใช้ ในองค์กรจะต้องตระหนักรู้ว่า AI ไม่สามารถทดแทน ความเป็นมนุษย์ได้ AI เป็นเพียงเครื่องมือที่ชาญฉลาดและ สามารถทำงานแทนเสมือนมนุษย์ที่ไร้ความรู้สึก และเป็น การทำงานที่ไม่ต้องคำนึงถึงการยอมรับต่อความผิดชอบชีวิต และความไว้วางใจ ดังนั้น การนำ AI มาใช้ภายในองค์กร จะต้องคำนึงถึงกรอบจริยธรรมอันดีงามระหว่างมนุษย์มีต่อ เพื่อนมนุษย์ภายใต้วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อประสิทธิภาพ สูงสุดอันเป็นเป้าหมายร่วมกันขององค์กร ทั้งนี้ ให้มี เสถียรภาพและความมั่นคงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็นส่วนหนึ่ง ของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจ ต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

KATALYST KNOWLEDGE (MARCH 19, 2021). 5 ประโยชน์ของระบบ AI กับการประยุกต์ใช้ในธุรกิจ. สืบค้น 20 มิถุนายน 2568 จาก <https://katalyst.kasikornbank.com/th/blog/Pages/5-benefits-of-ai-system-for-business.html>

วิษุตา หมดหยัน เจษฎา นกน้อย (2567). ผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต่อวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในแผนก สินเชื่อ: กรณีศึกษาสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง. Journal of Roi Kaensarn Academi,9(11), 622-631 สืบค้น 5 มิถุนายน 2568 จาก <https://so02.tci.thaijo.org>article>download>

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

Guidelines For AI in Parliaments (แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในรัฐสภา)

วิจัยโดย ศูนย์นวัตกรรมรัฐสภาของสหภาพรัฐสภา

เรียบเรียงโดย นันทิยา ชายเกตุ

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังปฏิรูปการทำงานของรัฐบาลทั่วโลกอย่างก้าวกระโดด โดยเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับธรรมาภิบาลในกระบวนการนิติบัญญัติ รายงาน "แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ AI ในรัฐสภา" ได้รวบรวมประสบการณ์จากรัฐสภาหลายประเทศที่ชี้ให้เห็นว่า AI สามารถจัดการภารกิจที่ซับซ้อนและต้องใช้ทรัพยากรมหาศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การวิเคราะห์เอกสาร การสืบค้นข้อมูล การสังเคราะห์ประเด็นสำคัญจากการประชุม อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ให้สำเร็จต้องอาศัยการวางแผนอย่างรอบคอบ ความเข้าใจที่ถูกต้องในศักยภาพและข้อจำกัดของ AI รวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และมาตรการกำกับดูแล รายงานดังกล่าวจึงให้ข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำ AI มาเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทนำ

ปัจจุบันปัญญาประดิษฐ์กำลังปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของสถาบันต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะรัฐสภา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบอบประชาธิปไตย กำลังเผชิญกับโอกาสและความท้าทายใหม่ในการนำเทคโนโลยีขั้นสูงนี้มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและยกระดับการให้บริการประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการนิติบัญญัติ

Guidelines For AI in Parliaments (แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ AI ในรัฐสภา) จัดทำขึ้นโดยศูนย์นวัตกรรมรัฐสภา (Centre for Innovation in Parliament: CIP) ของสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union: IPU) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลกที่เข้าร่วมการประชุม Parliamentary Data Science Hub meeting ณ กรุงบราซิเลีย ประเทศบราซิล เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2567

เอกสารฉบับนี้มีเนื้อหาครอบคลุมการนำ AI มาใช้ในภารกิจหลักของรัฐสภา ได้แก่ งานนิติบัญญัติ งานควบคุมการบริหาร และงานบริการประชาชน โดยเน้นการใช้งานที่มีมนุษย์กำกับดูแล พร้อมแนวทางบริหารความเสี่ยงและหลักจริยธรรม มุ่งเน้นวางกรอบนโยบายและแนวปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ที่ผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ โดยออกแบบให้ปรับใช้ได้กับรัฐสภาทุกแห่งทั่วโลก ภายใต้อุปกรณ์สำคัญ คือ AI เป็นเครื่องมือเสริมสร้างและเพิ่มพูนความสามารถของมนุษย์มากกว่าการทดแทน โดยเฉพาะในบริบท

ของการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย มีหลักการสำคัญ 4 ประการที่ต้องยึดถือ คือ (1) ความโปร่งใส (2) ความรับผิดชอบ (3) ความยุติธรรม และ (4) การรับประกันการกำกับดูแลโดยมนุษย์ทุกกระบวนการ โดยเน้นย้ำว่าการนำ AI มาใช้ในรัฐสภาต้องมีแนวทางที่วัดผลได้และมีพื้นฐานจากการบริหารความเสี่ยง โดยเริ่มต้นด้วยโครงการนำร่องขนาดเล็กที่มีประโยชน์ชัดเจนและความเสี่ยงที่สามารถจัดการได้ จึงเหมาะสำหรับผู้บริหาร สมาชิกรัฐสภา และเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่ต้องการนำ AI มาใช้เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยให้แข็งแกร่ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. สร้างแผนที่นำทางการใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมกรอบการทำงานสำหรับรัฐสภาทุกระดับความพร้อมทางดิจิทัล เพื่อให้รัฐสภามีทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรของแต่ละแห่ง
2. สร้างกลไกการกำกับดูแลการใช้งาน AI ในเชิงประชาธิปไตยเพื่อรักษาความเชื่อมั่นของประชาชน
3. ให้คำแนะนำการจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของข้อมูล การป้องกันอคติ และการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว รวมถึงการพัฒนาหลักจริยธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละรัฐสภา
4. กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และส่งเสริมการเรียนรู้การประยุกต์ใช้ AI อย่างสร้างสรรค์

ผลการศึกษาวิจัย

1. แนวปฏิบัติและกรอบการทำงานเชิงกลยุทธ์ โดยมีการพัฒนากรอบการทำงานสำหรับรัฐสภาทุกระดับความพร้อมทางดิจิทัล

1.1 การวางกลยุทธ์ AI ที่สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร มีวิสัยทัศน์ชัดเจน มีเป้าหมายที่วัดผลได้ พร้อมตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (Key Performance Indicators: KPIs)

1.2 การบริหารจัดการโครงการ AI ใช้แนวทางแบบขั้นตอน (STEP Approach) ประกอบด้วย (1) การจำแนกงานที่เหมาะสม (Segmentation) (2) การจัดการการเปลี่ยนแปลงบทบาทบุคลากร (Transition) (3) การส่งเสริมการเรียนรู้ (Education) และ (4) การประเมินประสิทธิภาพระบบ (Performance Evaluation)

1.3 การเลือกโครงการพิจารณาจากเกณฑ์ 7 ประการ คือ (1) ความสอดคล้องเชิงกลยุทธ์ (2) ผลกระทบที่วัดผลได้ (3) การเสริมสร้างหรือทดแทนงานมนุษย์ (4) ลักษณะปัญหา (5) ความพร้อมข้อมูลคุณภาพ (6) ขีดความสามารถเทคโนโลยีและทักษะบุคลากร และ (7) ข้อพิจารณาทางจริยธรรม

1.4 การประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการวิจัยและวิเคราะห์เชิงนิติบัญญัติ โดยใช้ AI วิเคราะห์เอกสารจำนวนมากเพื่อระบุแนวโน้มและรูปแบบ รวมถึงงานธุรการอัตโนมัติผ่านเทคโนโลยีการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing: NLP) และระบบงานอัตโนมัติ (Robotic Process Automation: RPA)

2. แนวปฏิบัติในการเสริมสร้างความไว้วางใจและการกำกับดูแลเชิงประชาธิปไตย

2.1 หลักการพื้นฐาน คือ เน้นการคงไว้ซึ่งการกำกับดูแลโดยมนุษย์ (Human Oversight) AI ต้องเป็นเครื่องมือเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ในการอภิปรายและตัดสินใจเชิงประชาธิปไตย สนับสนุนให้สมาชิกรัฐสภาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ควรมาแทนที่การตัดสินใจของมนุษย์

2.2 การใช้ AI ส่งเสริมความโปร่งใสผ่านการแสดงภาพข้อมูลทางนิติบัญญัติและการสรุปภาษาที่เข้าใจง่าย การถอดเสียงการอภิปรายอัตโนมัติ ระบบโต้ตอบอัตโนมัติ (Chatbot) และเครื่องมือการวิเคราะห์ความรู้สึก (Sentiment Analysis) อำนวยความสะดวกในการสื่อสารระหว่างประชาชนและสมาชิกรัฐสภา

2.3 การจัดทำโครงสร้างการกำกับดูแลแบบสหสาขาวิชาชีพโดยพัฒนาหลักจรรยาบรรณ (Code of Ethics) ครอบคลุมความเป็นส่วนตัว ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นธรรม ความแข็งแกร่งและความปลอดภัย ความเป็นอิสระและการกำกับดูแลโดยมนุษย์ สวัสดิภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และการเคารพทรัพย์สินทางปัญญา

3. แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการความเสี่ยงและประเด็นด้านจริยธรรม

3.1 พัฒนากลอบการกำกับดูแลที่ครอบคลุมการจัดการความลำเอียงในกระบวนการประมวลผล (Algorithm Bias) และการสร้างความไว้วางใจจากสาธารณะ ข้อพิจารณาเฉพาะของรัฐสภาประกอบด้วยการรักษาการกำกับดูแลโดยมนุษย์ การได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่าย และการสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพกับการรักษาความนิยมประชาธิปไตย

3.2 ระบุความลำเอียงที่เกิดจากความลำเอียงทางความคิด (Cognitive Bias) ความลำเอียงของข้อมูล (Data Bias) และความลำเอียงในการประมวลผลและการตรวจสอบ (Processing and Validation Bias) ซึ่งการทำความเข้าใจความลำเอียงเหล่านี้เพื่อป้องกันผลลัพธ์ที่ไม่เป็นธรรม

3.3 ระบุความเสี่ยงใหม่ ได้แก่ การขาดความรู้ด้าน AI (AI Literacy) การบุกรุกความเป็นส่วนตัว ช่องว่างด้านความปลอดภัย การใช้ AI แบบไม่เป็นทางการ (Shadow AI) การขาดอำนาจในการควบคุมข้อมูล (Data Sovereignty) และการขาดความไว้วางใจจากประชาชน

ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดวงจรชีวิตของระบบ AI รวมถึงการมีธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ที่เข้มงวด การควบคุมการเข้าถึงข้อมูล และการประเมินประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

4. แนวปฏิบัติในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและส่งเสริมการเรียนรู้การประยุกต์ใช้ AI อย่างสร้างสรรค์

ตัวอย่างที่โดดเด่น ได้แก่ รัฐสภาบราซิลที่มีประสบการณ์ AI ตั้งแต่ ค.ศ. 2013 รัฐสภาแคนาดาพัฒนาระบบการแปลอัตโนมัติ (Automated Translation System) รัฐสภาเอสโตเนียพัฒนาระบบจัดหมวดหมู่เอกสารอัตโนมัติ และรัฐสภาสิงคโปร์พัฒนาระบบสรุปเอกสาร (Document Summarization System)

สำหรับรัฐสภาของประเทศที่มีระบบการเมืองซับซ้อนและมีการประยุกต์ใช้ AI ที่น่าสนใจ ได้แก่ รัฐสภาสหราชอาณาจักรพัฒนาระบบวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ รัฐสภาอินเดียพัฒนาระบบแปลภาษาแบบเรียลไทม์ (Real-time Translation System) รัฐสภาแอฟริกาใต้พัฒนาระบบประเมินความเท่าเทียม (Equality Assessment System) และรัฐสภาเกาหลีใต้พัฒนาระบบติดตามผลการปฏิบัติงาน (Performance Tracking System)

การลงทุนเพื่อการพัฒนาความรู้ด้านข้อมูล (Data Literacy) และความรู้ด้าน AI สำหรับสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่นับเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ การฝึกอบรมต้องครอบคลุมความเข้าใจหลักการ ความสามารถและข้อจำกัดของ AI รวมถึงการจัดการข้อมูลและการประเมินผลลัพธ์

นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันระหว่างรัฐสภาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากความท้าทายและโอกาสของ AI มีลักษณะเป็นสากล จึงมีการวางแผนปฏิบัติในการส่งเสริมการสร้างเครือข่าย AI ระหว่างรัฐสภา การแบ่งปันกรณีศึกษา การพัฒนาโครงการ AI โดยเฉพาะเครื่องมือแบบ Open-source และการสร้างขีดความสามารถร่วมกัน ซึ่งข้อค้นพบจากประสบการณ์จากรัฐสภาทั่วโลก แสดงให้เห็นว่าการเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป การสร้างทีมงานที่หลากหลาย และการเรียนรู้จากความล้มเหลว เป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จในการนำ AI มาใช้ของรัฐสภาอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน

บทสรุปและวิเคราะห์

AI ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกภาคส่วน รวมถึงสถาบันนิติบัญญัติ แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ AI ในรัฐสภา (Guidelines for AI in Parliaments) ที่จัดทำโดยสหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศ (Inter-Parliamentary Union - IPU) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญของรัฐสภาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีจากทั่วโลก สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่รัฐสภาจะต้องมีบทบาทนำในการกำกับดูแลและนำ AI มาใช้ด้วยความรับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

จากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ AI ในรัฐสภา โดยใช้กรอบแนวคิดความพร้อมด้าน AI ของภาครัฐ (Government AI Readiness Framework) ของ Oxford Insights และ International Development Research Centre (2020) ซึ่งเป็นกรอบการวิเคราะห์ที่ ถูกพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเชิงประจักษ์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกและครอบคลุมปัจจัยสำคัญทั้งหมดที่กำหนดความสำเร็จในการนำ AI มาใช้

ในภาครัฐ ประกอบด้วย 3 เสาหลักที่มีความเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกัน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

เสาหลักแรก คือ วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่สุดของความสำเร็จ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนไม่เพียงช่วยกำหนดทิศทางเท่านั้น แต่ยังสร้างความเข้าใจร่วมกันและลดแรงต้านจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกด้วย จากการศึกษาพบว่า รัฐสภาบราซิลที่มีวิสัยทัศน์ชัดเจนตั้งแต่ พ.ศ. 2556 และได้รับการสนับสนุนจากผู้นำอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาจนกลายเป็นศูนย์กลางข้อมูลรัฐสภาที่เป็นต้นแบบระดับโลก ในทางตรงกันข้าม รัฐสภาฟินแลนด์ที่ขาดวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมในระยะแรกและประสบปัญหาความเชื่อมั่นในระบบที่สูงเกินไป จนต้องมีการปรับปรุงแนวทางใหม่

เสาหลักที่สอง คือ โครงสร้างพื้นฐานและข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา AI ผลการศึกษาพบว่า รัฐสภาเอสโตเนียและรัฐสภาสิงคโปร์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่แข็งแกร่งสามารถพัฒนาระบบจัดหมวดหมู่เอกสารอัตโนมัติและระบบสรุปข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพของข้อมูลมีความสำคัญไม่น้อยกว่าปริมาณ นอกจากนี้ รัฐสภาแอฟริกาใต้ซึ่งมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่มีอคติจำนวนมาก ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงอย่างพิถีพิถันก่อนนำข้อมูลมาใช้ฝึกฝนระบบ AI มิฉะนั้นจะส่งผลให้การประมวลผลข้อมูลที่มีอคติขยายพื้นที่ความไม่เป็นธรรมที่มีอยู่เดิม

เสาหลักที่สาม คือ ทักษะและการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดความยั่งยืนของการพัฒนา Oxford Insights และ International Development Research Centre ระบุว่า การขาดบุคลากรที่มีทักษะเป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการนำ AI มาใช้ในภาครัฐ กรอบการทำงาน STEP 4 ขั้นตอนที่สหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศจัดทำขึ้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริม การเรียนรู้ (Education) สอดคล้องกับแนวคิดนี้ อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากการที่รัฐสภาแคนาดาและรัฐสภาออสเตรเลียให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่การฝึก อบรมพื้นฐานสำหรับผู้ใช้งานทั่วไปไปจนถึงการพัฒนาความเชี่ยวชาญขั้นสูงสำหรับทีมเทคนิค

การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างเสาหลักทั้งสาม พบว่าความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ AI ต้องอาศัยการพัฒนาที่สมดุลและครอบคลุมทุกมิติ จะเห็นได้จากรัฐสภาในกลุ่มประเทศแคริบเบียน (บราซิลและชิลี) แม้จะมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและทักษะ แต่สามารถชดเชยด้วยวิสัยทัศน์ร่วมและความร่วมมือระหว่างประเทศ ขณะที่รัฐสภาที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสูงแต่ขาดกลไกกำกับดูแลที่เหมาะสมอาจประสบความล้มเหลวในการสร้างการยอมรับจากสังคม

บทบาทของรัฐสภาไทยในการขับเคลื่อนการใช้ AI

สภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ พิจารณาศึกษาแนวทางในการควบคุมและส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ โดยดำเนินการศึกษาผ่านการ ประชุม 44 ครั้ง และจัดกลุ่มการพิจารณาประเด็นสำคัญ ออกเป็น 10 ด้าน โดยมีข้อค้นพบและข้อสังเกตครอบคลุม การบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐและการเปิดเผยข้อมูล การพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การสร้างมาตรการจูงใจ การปรับลดจำนวนข้าราชการและการเพิ่มเงินเดือน การจัดเก็บ ภาษี การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายปัญญาประดิษฐ์ แห่งชาติ นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม (อว.) ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทาง วิชาการด้านการพัฒนาต่อยอดและถ่ายทอดเทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อร่วมกัน พัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ให้สอดคล้องกับแผน ยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ทางด้านอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลและ ปัญญาประดิษฐ์ และสนับสนุนการทำงานของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2567 โดยนำเทคโนโลยี OpenThaiLLM และ DocChat มาใช้ในการวิเคราะห์คลังข้อมูลนิติบัญญัติให้ ตอบโจทย์ภารกิจของสภาผู้แทนราษฎรอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้นำข้อมูลภาครัฐ ไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง สนับสนุนการทำงานของ ภาครัฐ การบริการประชาชน และการพัฒนาทุกภาคส่วน ของสังคม ตลอดจนร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) สมาคมผู้ประกอบการ เทคโนโลยีดิจิทัล และสมาคมปัญญาประดิษฐ์ประเทศไทย (AiAT) จัดโครงการสัมมนาระดมความคิดสร้างสรรค์และ พัฒนานวัตกรรม ในหัวข้อ OPEN Parliament Hackathon 2024 โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ออกแบบแพลตฟอร์มเพื่อข้อมูลเปิดของรัฐสภาโดยใช้ เทคโนโลยี AI ระหว่างวันที่ 6-7 สิงหาคม พ.ศ. 2567

ความพร้อมของรัฐสภาไทยตามกรอบความพร้อม ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ภาครัฐ

จากการประเมินความพร้อมของสภาผู้แทนราษฎร ไทยตามกรอบ Government AI Readiness Framework 4 ด้าน พบว่า (1) มิติด้านวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ รัฐสภาไทย ได้กำหนดวิสัยทัศน์ SMART Parliament ในแผนพัฒนา รัฐสภาดิจิทัล พ.ศ. 2566-2570 และระบุภารกิจหลัก 4 ด้าน

ที่ต้องการใช้ AI สนับสนุน ได้แก่ (1) การพิจารณากฎหมาย การพิจารณางบประมาณ การติดตามตรวจสอบรัฐบาล และ การเป็นตัวแทนประชาชน อย่างไรก็ตาม ยังขาดแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและกลไกรับประกันความต่อเนื่องของรัฐบาล (2) มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานและข้อมูล ถือเป็นจุดแข็ง ของรัฐสภา ซึ่งมีระบบฐานข้อมูลวิชาการและกฎหมายของ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา (Legislative Information Service) คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ (Legislative Institutional Repository of Thailand: LIRT) สำหรับการมีส่วนร่วมของ ประชาชน มีระบบการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (e-Initiative) และระบบการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติ ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ การใช้ระบบคลาวด์กลางภาครัฐ (Government Data Center and Cloud Service: GDCC) แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลอย่างเต็มรูปแบบและระบบ Big Data Platform ที่สมบูรณ์ (3) มิติด้านทักษะและ การศึกษา ยังเป็นความท้าทาย แม้จะมีการประกาศรับ ชื่อเสนอโครงการวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์ในงานนิติบัญญัติ แต่ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล และการเรียนรู้ทักษะการใช้ AI และ (4) มิติด้านการกำกับ ดูแลและจริยธรรม มีความก้าวหน้าจากการผลักดันนโยบาย Thai First Policy อย่างไรก็ตาม ยังขาดกรอบจริยธรรม AI และแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสำหรับงานนิติบัญญัติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับรัฐสภาไทย

จากการวิเคราะห์กรอบความพร้อมทั้ง 4 มิติ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) มิติวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ปัญญาประดิษฐ์ระยะ 10 ปีที่มี เป้าหมายชัดเจนและได้รับการสนับสนุนจากทุกพรรค การเมืองเพื่อความต่อเนื่องของนโยบาย (2) มิติโครงสร้าง พื้นฐาน ควรลงทุนโครงการพัฒนาระบบจัดเก็บและบริหาร จัดการข้อมูลตามมาตรฐานสากล พร้อมกลไกรับประกัน คุณภาพข้อมูล (3) มิติด้านทักษะและการศึกษา ควรจัดตั้ง สถาบันพัฒนาความรู้ด้าน AI สำหรับรัฐสภาโดยเฉพาะและ สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาชั้นนำ และ (4) ด้าน การกำกับดูแล ควรจัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรม AI ที่มี อำนาจอิสระและองค์ประกอบที่หลากหลายเพื่อสร้างความ ไว้วางใจจากทุกภาคส่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้น หัวใจสำคัญในการผลักดัน รัฐสภาไทยไปสู่ SMART Parliament ที่ขับเคลื่อนด้วย AI ให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของ ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งจะทำให้ รัฐสภาสามารถใช้ประโยชน์จาก AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อสังคมในยุคดิจิทัล

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจ ต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางในการควบคุมและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต. สภาผู้แทนราษฎร. (2567). รายงานการศึกษาแนวทางการควบคุมและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2568 จาก https://pis.parliament.go.th/PARFileDownloadProxy/download?s=gRnjwpVtnKBTmXuGOTLHokbBgYzYO7tEHdLdi2lX5wTyYDlwBYDWFBoSjgRL_BFoClz40QQ05NSISRfokbkjUpEG17B8BXftOxhYC6GzruL-YZWpqunIsh7M0hVGOkbl4IPHPk_CBONigvWLzNTgZaFrk5Eq2w5LY=&ef=8056057&n=1

สภาผู้แทนราษฎร. (2566). แผนพัฒนารัฐสภาดิจิทัล พ.ศ. 2566-2570. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2568 จาก <https://hdl.handle.net/20.500.14156/2002302>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.(2567). โครงการสัมมนาเพื่อระดมความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมเพื่อข้อมูลเปิดของรัฐสภา : OPEN Parliament Hackathon 2024. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2568 จาก https://web.parliament.go.th/view/1/news_detail/%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AA%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B9%81%E0%B8%97%E0%B8%69%E0%B8%

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.).(2567). สวทช. จับมือ สำนักงานเลขาธิการสภาฯ นำ AI ต่อยอดข้อมูลรัฐสภาไทย หนุนภารกิจภาครัฐ พัฒนาระบบบริการประชาชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2568 จาก https://www.nstda.or.th/home/news_post/openthailand-20240805/

อัญชลี จวงจันทร์, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักวิชาการ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา วิจัยปริทัศน์ ฉบับที่ 40 (พ.ย. 2566) [เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการบริหารงานภาครัฐ]. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2568 from <https://hdl.handle.net/20.500.14156/2001572>.

ภาษาอังกฤษ

Inter-Parliamentary Union.(2024). **Guidelines for AI in parliaments.** (แปลโดย Claude AI, 2025, Anthropic). Retrieved July 25, 2025 from <https://www.ipu.org/resources/publications/reference/2024-12/guidelines-ai-in-parliaments>

Oxford Insights & International Development Research Centre. (2020). **Government AI readiness index 2020.** Oxford Insights. (แปลโดย Claude AI, 2025, Anthropic). Retrieved July 25, 2025 from <https://oxfordinsights.com/wp-content/uploads/2023/11/AIReadinessReport.pdf>

สถานการณ์ แนวโน้ม และความต้องการความรู้และทักษะปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรวัยทำงานในประเทศไทย

วิจัยโดย บุหงา ชัยสุวรรณ และคณะ

เรียบเรียงโดย ปิยะวรรณ ปานโต

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ปัจจุบันเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนองค์กรในทุกภาคส่วนอย่างกว้างขวาง AI ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดต้นทุน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน แต่ยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับองค์กร ดังนั้น องค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร ระบบงาน และการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถใช้ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บทนำ

เทคโนโลยีและนวัตกรรมการสื่อสารได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้คนทั่วโลกและสามารถกำหนดรูปร่างหน้าตาของสังคมในปัจจุบันได้ โดยเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและการเชื่อมโยงข้อมูลจะเป็นเทคโนโลยีที่มีอัตราการเติบโตสูงสุดและส่งผลกระทบต่อประชาชนมากที่สุด ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ครอบคลุมการใช้งานมากขึ้น ขณะเดียวกันได้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพ จึงถือเป็นก้าวสำคัญของการเติบโตด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีที่เป็นเทคโนโลยีรุ่นใหม่และมีบทบาทเป็นอย่างมากในแวดวงการสื่อสารปัจจุบันคือเทคโนโลยีเลียนแบบมนุษย์ที่ถูกนำมาใช้ในการสื่อสาร ส่งมอบการเพิ่มมูลค่า และเส้นทางการสื่อสาร เช่น IoT (Internet of things) AR (augmented reality) VR (virtual reality) และ AI (artificial intelligence) เป็นต้น

ปัจจุบัน AI หรือเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานของมนุษย์และกระทบต่อทักษะแรงงาน ที่จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ขณะที่คนส่วนใหญ่ยังปรับตัวตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีไม่ทัน ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเทคโนโลยีกับคน หรือเรียกว่า digital divide ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมจากการมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลการรับรู้ในการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเร่งปรับตัวเพื่อรองรับกับสถานการณ์ดังกล่าว

ประเทศไทยได้มีการกำหนดแผนแม่บทปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ ตลอดจนองค์กรธุรกิจได้มีการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในองค์กรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไม่อาจสามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ แต่หากมีการนำจุดแข็งของแรงงานมนุษย์และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาปรับใช้ร่วมกันเพื่ออุดช่องว่างที่เป็นจุดอ่อน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างเหมาะสม และทำให้การดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปสู่ประโยชน์เชิงการแข่งขันหรือรักษามูลประโยชน์ให้แก่องค์กร ทั้งนี้ เพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจ ดังนั้น บุคลากรวัยทำงานจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวให้พร้อมและมีการปรับตัวในการพัฒนาทักษะทั้งการเพิ่มทักษะ (reskill) และทักษะปัจจุบัน (upskill) เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ผ่านระบบอัตโนมัติได้

งานวิจัยเรื่องนี้จึงมุ่งที่ศึกษาข้อมูลบรรทัดฐาน (baseline research) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการร่วมพัฒนาหลักสูตรการอบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มทักษะให้แก่บุคลากรวัยทำงาน เพื่อให้แรงงานมีความเข้าใจและมีทักษะในการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อันจะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าให้แก่ตลาดแรงงานไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาสถานการณ์ แนวโน้ม และความต้องการความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ด้านการสื่อสารในการเพิ่มประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาวิจัย

1. การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการสื่อสารในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

สำหรับการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เข้ามาใช้ในกระบวนการสื่อสาร ซึ่งปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารได้เข้ามาเป็นตัวช่วยเสริมประสิทธิภาพในทุกองค์ประกอบของการสื่อสาร ดังนี้

1) **ผู้ส่งสาร** ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยแทนมนุษย์หรือบุคลากรในองค์กร ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การสื่อสารดำเนินไปอย่างสะดวกและแม่นยำ สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มผู้รับสาร

2) **สาร** ช่วยในการพัฒนาสารในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ รูปแบบข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เพื่อให้มีความน่าสนใจ รวมไปถึงสร้างสารเพื่อลดข้อจำกัดของทรัพยากรต่าง ๆ

3) **ช่องทางการสื่อสาร** เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารมีความรวดเร็ว ลดการทำงานซ้ำของทรัพยากรบุคคล รวมไปถึงตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ทุกวันทุกเวลา โดยผ่านช่องทางการตอบรับ/การสื่อสารอัตโนมัติขององค์กร เป็นต้น

4) **ผู้รับสาร** ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้ผู้รับสารสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ส่งสารได้อย่างสะดวก ผ่านแอปพลิเคชันสำหรับให้ข้อมูล และยังสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารมาใช้ในองค์กร ได้แก่

1) **ปัจจัยด้านเทคโนโลยี** มาใช้ในองค์กรจำเป็นต้องมีการพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ความเหมาะสมของเทคโนโลยี ประสิทธิภาพของเทคโนโลยี และความสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่องค์กรกำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมถึงความคุ้มค่าในการลงทุนกับเทคโนโลยีดังกล่าว

2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร

เกิดจากกระแสการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในหลายประเทศ ประกอบกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป สภาพสังคมและเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมถึงนโยบายของภาครัฐ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

มาใช้เพื่อเสริมสร้างประโยชน์และเพิ่มขีดความสามารถทางธุรกิจ

3) **ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร** มุ่งเน้นไปที่ระดับความพร้อมขององค์กร การรับรู้ถึงประโยชน์ของการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารของพนักงาน โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากรในองค์กร การสื่อสารภายในองค์กร ตลอดจนนโยบายขององค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความจำเป็นในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าสูงสุด

4) **ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร** เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ ซึ่งคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในองค์กร ประกอบด้วย การเป็นผู้นำที่มีความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม มีความรู้เบื้องต้นในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เข้าใจถึงประโยชน์และข้อจำกัด มีความพร้อมในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมที่จะเรียนรู้และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดหรือการตัดสินใจ

3. รูปแบบเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารที่ถูกนำมาใช้ในองค์กร ดังนี้

1) **การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล** องค์กรต่าง ๆ นำมาใช้ประโยชน์ด้านการสื่อสารในการรวบรวม วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลในรูปแบบใหม่ ผ่านเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ต่าง ๆ โดยองค์กร/ผู้ใช้งานจะต้องป้อนข้อมูลอย่างเพียงพอเพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการทำการสื่อสารในขั้นตอนต่อไป

2) **การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการสื่อสารแบบตัวต่อตัวกับกลุ่มเป้าหมาย** ภายหลังจากรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์แล้วจะนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างและส่งสารผ่านช่องทางที่มีความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการสื่อสาร

3) **การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการสื่อสารภายในองค์กร** โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคลากรภายในองค์กร จากนั้นทำการวิเคราะห์ และส่งสารออกไปยังช่องทางต่าง ๆ ที่เข้าถึงบุคลากรและตรงกับความต้องการของพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพนักงานและองค์กร

4) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ทดแทนบุคคลในการสื่อสารแบบอัตโนมัติกับผู้บริโภค

ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารเพื่องานลูกค้าสัมพันธ์ งานสื่อสารการตลาด ผ่านระบบสนทนาอัตโนมัติหรือแชทบอท (chatbot) ในรูปแบบของข้อความหรือเสียงที่หลากหลายภาษา ซึ่งการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในรูปแบบต่าง ๆ สามารถช่วยลดต้นทุนขององค์กร ลดภาระงานบางส่วนและยังมีประโยชน์ในเรื่องการเพิ่มความรวดเร็วในการสื่อสารทำงานได้ตลอดเวลา และการลดข้อผิดพลาดจากการใช้ทรัพยากรมนุษย์

5) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ทดแทนทรัพยากรมนุษย์ในการสร้างสรรค์ รวมถึงทดแทนในการทำหน้าที่ผู้ส่งสาร ในองค์กรจะนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการสร้างสรรค์ทั้งในรูปแบบข้อความ เสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหว ลดข้อจำกัดเรื่องการถ่ายทำ ซึ่งจะมีประโยชน์ในการผลิตสารทำให้มีความรวดเร็วมากขึ้น

4. สถานการณ์ ความรู้ และทักษะการใช้ AI ทาง การสื่อสารของบุคลากรในตลาดแรงงานไทยในปัจจุบัน

กลุ่มที่ 1: กลุ่มล่าสมัย กลุ่มนำสมัย และกลุ่มทันสมัย ระดับผู้ใช้งานคือ บุคลากรส่วนใหญ่สามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงปัญญาประดิษฐ์เพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี เนื่องจากปัจจัยเรื่องงานที่รับผิดชอบมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ และบางองค์กรบุคลากรมีทักษะการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่อาจมีข้อจำกัดในเรื่องปริมาณงานที่รับผิดชอบอยู่ ซึ่งอาจทำให้ไม่มีเวลากับการศึกษาเพื่อใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารได้อย่างเต็มศักยภาพ

กลุ่มที่ 2: กลุ่มตามสมัยและกลุ่มสุดปลายสมัย โดยบุคลากรส่วนหนึ่งยังไม่ได้มีการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้งานในส่วนงานของตนที่รับผิดชอบอยู่ และมีความรู้ในด้านนี้ค่อนข้างน้อยส่งผลให้ไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เท่าที่ควร ประกอบกับอายุ/ช่วงวัยมีผลต่อการรับเทคโนโลยีเข้ามาใช้งาน

5. ความต้องการความรู้และทักษะการใช้ AI ทาง การสื่อสารของบุคลากรในตลาดแรงงานไทยในอนาคต

1) ความต้องการด้านความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ พบว่ามีความต้องการ ความรู้ และทักษะการใช้ AI ทาง การสื่อสารของบุคลากรในอนาคตคือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ในฐานะของผู้ใช้งาน โดยบุคลากรควรมีความรู้ในกระบวนการทำงานของ

ระบบปัญญาประดิษฐ์ในภาพรวม ทั้งข้อดีและข้อจำกัด รวมถึงแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้กับงานในฐานะผู้ใช้งาน (users) เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) ความต้องการความรู้ด้านการบริหารจัดการข้อมูลโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ เนื่องจากการใช้ปัญญาประดิษฐ์จะมีความเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลโดยตรง ดังนั้น บุคลากรจึงควรมีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการข้อมูล ทั้งในประเด็นความรู้เกี่ยวกับการเตรียมข้อมูลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์เพื่อป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ และการนำข้อมูลออกมาใช้ในการสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3) ความต้องการความรู้และทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการคิด soft skills ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล การคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หากบุคลากรมีระบบการคิดที่ดีสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ แต่หากบุคลากรขาดวิธีการคิดหรือการวิเคราะห์ อาจส่งผลต่อการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารได้

6. แนวโน้มเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสาร จะถูกนำมาใช้ในองค์กรในอนาคต

พัฒนาการของปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารในประเทศไทยนั้นอยู่ระหว่างการพัฒนา โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับของการป้อนข้อมูล เพื่อให้ปัญญาประดิษฐ์ได้เรียนรู้เพื่อทำงานตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน โดยส่วนใหญ่พัฒนาการยังอยู่ในระดับเริ่มต้น แต่มีข้อจำกัดเรื่องโครงสร้างของภาษาที่ไม่เอื้อต่อการป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบได้อย่างรวดเร็วและเรื่องความคุ้มค่าในการลงทุนนำระบบปัญญาประดิษฐ์เข้ามาใช้งานในองค์กร ทั้งนี้ แนวโน้มหลักในการนำปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารมาใช้งาน คือ การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อแบ่งเบาภาระงานของมนุษย์ ลดต้นทุน เพิ่มรายได้และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน รวมถึงสามารถสร้างบริการใหม่ให้เกิดขึ้นได้

7. ผลกระทบของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสารที่มีต่อสังคม

1) ระดับบุคคล มีการใช้ชีวิตที่สะดวกสบายมากขึ้น ได้รับข้อมูลข่าวสารตรงตามความสนใจ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ช่วยในการสื่อสารของผู้ด้อยโอกาสหรือผู้พิการ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการเชื่อมความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

แต่จะมีผลกระทบต่อภาวะการตงงานของบุคลากรวัยทำงาน ในบางตำแหน่ง/อาชีพ ในการทำงานที่ไม่มีความซับซ้อน

2) ระดับสถาบัน/องค์กร ช่วยให้องค์กร ประหยัดงบประมาณในเรื่องทรัพยากรบุคคล ลดต้นทุน ในด้านต่าง ๆ เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน รวมถึง เพิ่มความปลอดภัยในองค์กร แต่อาจเผชิญกับความท้าทาย ในประเด็นกับการปรับตัวขององค์กร การควบคุมข้อมูล การรวบรวมข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริง/ข่าวปลอม ส่งผลต่อการคลาดเคลื่อนของการวิเคราะห์ข้อมูล

3) ระดับสังคม สามารถเข้ามาทดแทนการใช้ แรงงานมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตอบโจทยปัญหา การขาดแคลนแรงงานหรือประชากรในวัยทำงานมีอัตรา ที่ลดลงเนื่องจากประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยแบบ เต็มตัว แต่ผลกระทบทางการสื่อสารในทางที่ผิดส่งผลให้เกิด ภัยทางสังคม การเปิดรับข้อมูลโดยไม่รู้เท่าทัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. บุคลากรวัยทำงานด้านการสื่อสารในประเทศไทย ควรได้รับการให้ความรู้และเสริมทักษะการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ด้านการสื่อสารที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ด้านการสื่อสาร ความรู้ด้านการบริหารจัดการข้อมูล และ ความรู้และทักษะที่ มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ ปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการคิด
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาหลักสูตร ในการส่งเสริมความรู้การใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างต่อเนื่อง

บทสรุปและวิเคราะห์

เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ทั้งในชีวิตประจำวันและภาคธุรกิจมากขึ้น การพัฒนา เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ไม่ได้จำกัดเพียงการฝึก ระบบให้เลียนแบบกระบวนการคิดเชิงเหตุผลของมนุษย์ เท่านั้น แต่ยังมุ่งยกระดับศักยภาพให้สามารถก้าวข้าม ข้อจำกัดทางความคิดของมนุษย์ และสร้างสรรค์ความฉลาด รูปแบบใหม่ที่เหนือกว่ามนุษย์จะลอกเลียนแบบได้

ปัจจุบัน ยังได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง เกือบทุกอุตสาหกรรม และทดแทนการทำงานบางด้าน ของมนุษย์ได้ ส่งผลให้แรงงานและพนักงานต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องปรับตัวอยู่เสมอ ทั้งในแง่ ของการพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ความรู้ใหม่ ๆ และการใช้ งานระบบ AI อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยี มาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม แม้การนำ AI มาใช้ในองค์กรจะช่วย เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน แต่ก็ยังมีข้อจำกัดและความ ท้าทายที่องค์กรต้องตระหนักและเตรียมรับมือ ซึ่งสามารถ สรุปได้เป็นประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. บุคลากรต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการทำงาน เพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับ AI โดยเฉพาะ ในองค์กรที่มีระบบการทำงานแบบดั้งเดิม

2. ข้อมูลและความปลอดภัย หากข้อมูลที่น่าเข้าสู่ ระบบ AI ไม่ครบถ้วน หรือมีการประมวลผลข้อมูลจำนวนมากโดยขาดการจัดการที่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ทั้งด้านกฎหมายและจริยธรรม รวมถึงความเสี่ยงจากการ รั่วไหลหรือถูกโจมตีทางไซเบอร์ อีกทั้งยังอาจทำให้ผลลัพธ์ ที่ได้ไม่ถูกต้องซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดได้

3. ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง การนำ AI มา ใช้ในองค์กร หากองค์กรไม่มีทีมงานด้าน AI จำเป็นต้องพึ่งพา บริษัทเทคโนโลยี ทั้งในด้านการจัดหาซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ การฝึกอบรมบุคลากรและการบำรุงรักษา ทำให้บางองค์กร ไม่สามารถลงทุนได้เพียงพอ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสี่ยง ด้านการพึ่งพาและการควบคุมเกิดการลงทุนที่ไม่คุ้มค่าหรือ การพัฒนาในระยะยาว

4. ข้อจำกัดทางกฎหมายและการกำกับดูแล โดยใน หลายประเทศ การดำเนินการการตรากฎหมายเกี่ยวกับการ ใช้ AI ยังอยู่ระหว่างการพัฒนา องค์กรจึงอาจเสี่ยงต่อ การละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล ลิขสิทธิ์ หรือความรับผิดชอบทางแพ่งได้

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็น ส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่าน มีความสนใจต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถ สืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

บุหงา ชัยสุวรรณ และคณะ. (19 มีนาคม 2565). สถานการณ์ แนวโน้ม และ ความต้องการความรู้และทักษะปัญญาประดิษฐ์ทางการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรวัยทำงานในประเทศไทย. สืบค้น 18 สิงหาคม 2568 จาก <https://journal.lib.buu.ac.th/index.php/huso2/article/view/8098>

อภิสร่า ศรรัฐแก้วฟ้า. (2566). การศึกษามลกระทบจากการยอมรับใช้งาน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ของพนักงานออฟฟิศในประเทศไทย. สืบค้น 18 สิงหาคม 2568 จาก <https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/5260/1/TP%20BM.057%202566.pdf>

อริป เกตุสิริ และคณะ. (2568). การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. สืบค้น 18 สิงหาคม 2568 จาก <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/JRI/article/view/1735/1417>

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

บทวิเคราะห์

การขับเคลื่อนกลยุทธ์และกระบวนการทำงานภายในองค์กรด้วยปัญญาประดิษฐ์

เรียบเรียงโดย อัญชลี จวงจันทร์

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ปัญญาประดิษฐ์ถูกนำมาใช้ในภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยปัญญาประดิษฐ์หรือ Artificial Intelligence : AI เป็นเทคโนโลยีที่หลายประเทศได้นำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม ด้านสุขภาพ เป็นต้น การพัฒนาการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในองค์กรจึงเป็นกลไกในการยกระดับการทำงานของทุกภาคส่วนให้ทันสมัยและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนให้มีความรวดเร็วและแม่นยำ สำหรับประเทศไทยได้มีการตระหนักและให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ซึ่งได้นำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและให้บริการขององค์กร โดยประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กรและเป็นการยกระดับการทำงาน ลดความซ้ำซ้อนและสร้างมาตรฐานในการทำงาน

อย่างไรก็ตาม การนำปัญญาประดิษฐ์มาขับเคลื่อนกลยุทธ์และกระบวนการทำงานในองค์กร กล่าวคือ 1) ในส่วนของหน่วยงานด้านการป้องกันอาชญากรรมบนท้องถนนของกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการพัฒนาและประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์กับกล้องวงจรปิดในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ การตรวจจับพฤติกรรมของบุคคลต้องสงสัยผ่านกล้องวงจรปิดด้วยระบบจดจำใบหน้า การใช้ในการตรวจจับและวิเคราะห์เสียงปืน ซึ่งสามารถช่วยระบุตำแหน่งของจุดที่มีการยิงปืนและชนิดของอาวุธปืนได้ 2) ด้านการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ปัญญาประดิษฐ์สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น สร้างข้อความที่สามารถตอบโต้กับผู้ใช้ผ่านข้อความ สร้างรูปภาพ โดยการสร้างเนื้อหาให้เป็นรูปภาพและภาพวาด สร้างเสียงโดยการสังเคราะห์ข้อความเป็นเสียง สร้างวิดีโอโดยการพิมพ์พร้อมท์หรือข้อความ แล้วเครื่องมือจะทำการสร้างวิดีโอตามคำสั่งข้อความของผู้ใช้ ซึ่งการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้นี้จะเป็นการเพิ่มการเรียนรู้เชิงลึก เพิ่มทักษะการแก้ไขปัญหาและจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการศึกษาให้ดีขึ้น 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่าง

พนักงานในแผนกสินเชื่อ กรณีศึกษาสถาบันการเงิน โดยมีมิติด้านประโยชน์และความท้าทายของการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ คือ การเพิ่มความรวดเร็ว การลดความผิดพลาดในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นการลดความซับซ้อนในการใช้งานและความน่าเชื่อถือจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ โดยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานเป็นทีมมากขึ้น รวมทั้งแก้ไขปัญหาคอขวดซ้ำซ้อน 4) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในงานรัฐสภา โดยแนวปฏิบัติสำหรับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในรัฐสภา ภายใต้หลักการสำคัญ คือ ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเสริมสร้างและเพิ่มพูนความสามารถของมนุษย์มากกว่าการทดแทน โดยมีหลักการ คือ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และการรับประกันการกำกับดูแล โดยการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในรัฐสภาต้องมีแนวทางที่วัดผลได้ สำหรับสภาผู้แทนราษฎรได้มีการระบุภารกิจหลัก 4 ด้าน ที่ต้องการใช้ปัญญาประดิษฐ์สนับสนุน ได้แก่ การพิจารณากฎหมาย การพิจารณางบประมาณ การติดตามตรวจสอบรัฐบาล และการเป็นตัวแทนประชาชน และ 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรวัยทำงานในประเทศไทย โดยการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การสื่อสารแบบตัวต่อตัวกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างและส่งสารผ่านช่องทางที่มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการสื่อสาร

จากที่กล่าวมาข้างต้น หากพิจารณาถึงปัญญาประดิษฐ์ที่นำมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐและเอกชน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเนื่องจากสามารถนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้สร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนี้

1. ปัญญาประดิษฐ์สามารถเพิ่มความแม่นยำในการทำงาน รวมทั้งสามารถตอบสนองต่อการทำงานได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา ตลอดจนปัญญาประดิษฐ์ยังลดข้อผิดพลาดในการทำงาน

2. ผู้นำหรือผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องกำหนดนโยบายในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการพัฒนา

หน่วยงาน โดยเฉพาะการจัดลำดับความสำคัญเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้หน่วยงานมีแผนและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการลงทุนด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และนำมาปรับใช้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้หน่วยงานสามารถพัฒนาบริการใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้นำองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกระดับทุกหน้าที่ปรับตัวให้เท่าทันกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

3. ในองค์กรที่ยังไม่มีคู่มือแนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการปัญญาประดิษฐ์ ควรมีการกำหนดกรอบแนวคิดด้านการบริหารจัดการปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นแนวทางในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในหน่วยงานภาครัฐ

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความสนใจหรือใช้ปัญญาประดิษฐ์โดยเฉพาะเจาะจง เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรให้ความรู้กับบุคลากรในองค์กรด้านปัญญาประดิษฐ์ด้านการบริหารจัดการข้อมูล รวมทั้งทักษะเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรในองค์กรด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

บรรณานุกรม

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้น 27 สิงหาคม 2568 จาก <https://www.ai.in.th/wp-content/uploads/2022/12/20220726-AI.pdf>

น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ. (2567). **อนาคตและความท้าทายของการพัฒนานวัตกรรมภาครัฐ และการบริหารงานโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์.** สืบค้น 27 สิงหาคม 2568 จาก <https://www.etda.or.th/getattachment/Our-Service/AIGC/Research-and-Recommendation/05-Future-and-challenges-of-Developing-Public-Sector-Innovation-And-Mgmt-Using-AI-Numtip.pdf.aspx?land=th-TH>

วสันต์ เกิดสวัสดิ์ และคณะ. (2567). **ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในยุคปัญญาประดิษฐ์.** สืบค้น 27 สิงหาคม 2568 จาก <https://www.So08.tci-thaijo.org/index.php/JIREI/article/view/4327/3150>

การเผยแพร่ความรู้ด้านงานวิจัยและพัฒนา โดยกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีผลงาน 6 รูปแบบที่สำคัญ ซึ่งสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ “คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ” ดังนี้

1. รายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ (Full text) โดยสถาบัน นักวิชาการอิสระ และนิสิตนักศึกษา ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานฯ รวมถึงผลงานวิจัยที่จัดทำโดยบุคลากรของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
2. บทความวิจัยปริทัศน์ (Research Review Article) บทความวิชาการที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้ และผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อประมวลความรู้และหาข้อสรุปในเรื่องหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ทั้งข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะในวงสาธารณะและกิจการที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติ
3. บทความวิจัยสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ (Research Focus) เอกสารทางวิชาการที่รวบรวมข้อมูล ในรูปของบทความวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร และการถือของคณะกรรมการสามัญ
4. เอกสารวิชาการ “เกาะกระแสโพล” เป็นเอกสารที่นำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็น (Poll) ในประเด็นที่อยู่ในกระแสความสนใจ ของสังคม พร้อมทั้งวิเคราะห์เสนอความคิดเห็นและมุมมองด้านต่าง ๆ ด้วยการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. อนุสรณ์เชิงนโยบาย (Policy Brief) เป็นการศึกษาผลงานวิจัยหรืองานวิชาการมาศึกษาประกอบกัน ในขอบเขตของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำเสนอโยบายทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ให้แก่ผู้อ่าน ที่เป็นข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ทั้ง 5 ฉบับข้างต้นได้ที่

6. บทความวิจัยออกอากาศในรายการวิจัยก้าวไกล สามารถรับฟังได้ในรายการ “วิจัยก้าวไกล” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ระบบ F.M. คลื่นความถี่ 87.5 MHZ และระบบ A.M. คลื่นความถี่ 1071 KHZ ทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 07.30-08.00 นาฬิกา

รับฟังรายการย้อนหลังได้ที่

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
1111 ถนนสามเสน แขวงนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทร : 02-242-5900 ต่อ 5761